

# Yashil

# IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2  
0  
2  
4



No 4

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati



74-91 xalqaro daraja  
ISSN: 2992-8982



# Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

**Bosh muharrir:**  
**Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich**

**Bosh muharrir o'rinbosari:**  
**Karimov Norboy G'aniyevich**

*Elektron nashr. 630 sahifa.*  
*E'lon qilishga 2024-yil 30-aprelda ruxsat etildi.*

**Muharrir:**  
**Qurbonov Sherzod Ismatillayevich**

## **Tahrir hay'ati:**

**Salimov Oqil Umrzoqovich**, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi  
**Abduraxmanov Kalandar Xodjayeich**, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi  
**Rae Kvon Chung**, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati  
**Osman Mesten**, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari  
**Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich**, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri  
**Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich**, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari  
**Axmedov Durbek Kudratillayevich**, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati  
**Axmedov Sayfullo Normatovich** i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori  
**Xudoyqulov Sadirdin Karimovich**, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori  
**Abduraxmanova Gulnora Kalendarovna**, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori  
**Kalonov Muxiddin Baxritdinovich**, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor  
**Yuldashev Mutallib Ibragimovich**, i.f.d., TMI professori  
**Samadov Asqarjon Nishonovich**, i.f.n., TDIU professori  
**Slizovskiy Dimitriy Yegorovich**, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori  
**Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich**, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori  
**Aliyev Bekdavlat Aliyevich**, f.f.d., TDIU professori  
**Axmedov Ikrom Akramovich**, i.f.d. TDIU professori  
**Po'latov Baxtiyor Alimovich**, t.f.d., profesor  
**Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich**, i.f.d., TDIU professori  
**Isakov Janabay Yakubbayevich**, i.f.d., TDIU professori  
**Musyeva Shoira Azimovna**, SamDu IS instituti professori  
**Axmedov Javohir Jamolovich**, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari  
**Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li**, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi  
**Xalikov Suyun Ravshanovich**, i. f. n., TDAU dotsenti  
**Kamilova Iroda Xusniddinovna**, i.f.f.d., TDIU dotsenti  
**Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi**, i.f.f.d., TDIU dotsenti  
**Rustamov Ilhomiddin**, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti  
**Fayziyev Oybek Raximovich**, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti  
**Sevil Piriyeva Karaman**, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti  
**Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li**, TDIU mustaqil tadqiqotchisi  
**Utayev Uktam Choriyevich**, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari  
**Ochilov Farxod**, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i  
**Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna**, TDIU katta o'qituvchisi

## **Ekspertlar kengashi:**

**Berkinov Bazarbay**, iqtisodiyot fanlari doktori, professor  
**Hakimov Ziyodulla Ahmadovich**, i.f.d, TDIU dotsenti  
**Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich**, i.f.f.d, TDIU dotsenti  
**Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi**, i.f.d., TMI dotsenti  
**Babayeva Zuhra Yuldashevna**, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

**Muassis:** "Ma'rifat-print-media" MChJ

**Hamkorlarimiz:** Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.



# MUNDARIJA

Organizational Behavior and Leadership.....	10
<b>Ibrokhim Gulomov</b>	
Baliqchilikda klasterlarini tashkil etishning nazariy asoslari .....	18
<b>Olim Murtazayev, Muydinov Olim Bekmurotovich</b>	
Оценка состояния привлечения инвестиций в сферу туризма Узбекистана и механизмы управления	24
<b>Арзиматов Бобирмирзо Зокирджон угли</b>	
Biologik aktivlar buxgalteriya hisobni milliy va xalqaro standartlarga muvofiq takomillashtirish masalalari ...	27
<b>Axmadaliyeva Zebo Abdusalimovna</b>	
Aholi yashash joylarida yong'in risklarini bartaraf etish xizmatlardan foydalanish imkoniyatlari .....	32
<b>Aziz Zikriyoev</b>	
O'zbekistonda ilmiy darajali kadrlar tayyorlash tizimi boshqaruvining tashkiliy tuzilmasi va vazifalari.....	40
<b>Beknaeva Shaxnoza Vladimirovna</b>	
Mintaqaviy turizmning iqtisodiyot rivojlanishiga ta'siri (O'zbekiston turistik xizmatlar bozori misolida).....	45
<b>D. B. O'roqova</b>	
Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ko'paytirishning asosiy yo'llari.....	50
<b>Ibrohimov Boburmirro Baxtiyor o'g'li, Sayfiddinov Sarvarbek Anvarbek o'g'li</b>	
Sanoat korxonalarining aksiyalar bozorida faoliyati tahlili: muammolar va yechimlar .....	55
<b>Igitov Jurabek Kuzibekovich</b>	
Qurilishda modernizatsiya va diversifikatsiya qilish asosida yangi ishlab chiqarish quvvatlarini oshirish .....	63
<b>Islamov Ozodjon</b>	
Sanoat korxonalarini innovatsion salohiyatini oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish yo'llari.....	67
<b>J. K. Boymurodov</b>	
Mamlakatda yashil iqtisodiyotni rivojlantirish yo'nalishlari .....	72
<b>Kadixodjayeva Nilufar Raxmatullayevna</b>	
BlokchEYn texnologiyalari yordamida raqamli iqtisodiyotni o'zgartirish .....	77
<b>Karabayev Rustam Zafarovich, Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li</b>	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida zamonaviy mehnat bozorining rivojlanishi .....	84
<b>Layli Mirzayeva</b>	
Xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirishda investitsion resurslardan samarali foydalanish mexanizmlari.....	88
<b>Luiza Komilovna Xaydarova</b>	
Umumta'lim muassasalari sonining ekonometrik tahlilini pedagogik metodlar yordamida amalga oshirish....	93
<b>Ravshanova Muhayyo Maxmanazarovna</b>	
O'zbekiston tarixiy shaharlarida turistik faoliyati shakllanishi va ularni boshqarishning nazariy asoslari.....	98
<b>Meliqulov G'ayrat Abdug'afforovich</b>	
Iqtisodiy rivojlanish va ilmiy tadqiqot rivojlanishining havo ifloslanish darajasiga ta'siri .....	105
<b>Murodullayev Kamoliddin Sherzod o'g'li, Sadibekova Bibisora Djapparovna, Turdiqulov Farrux Ravshanjon o'g'li</b>	



Hududlarni rivojlantirish va “yashil iqtisodiyot”ni shakllantirishning ekologik muammolari.....	110
<b>Maxkamov Saidafzal Saidkamol o'g'li, Yigitaliyeva Dilnavo Mansurjon qizi</b>	
Ekoturizm obyektining tasniflanishi va alohida xususiyatlari .....	116
<b>Qodirov Azizjon Anvarovich</b>	
Mamlakatimiz oliy ta'lim tizimida sifat menejmentidan foydalanishning konseptual asoslari .....	121
<b>Saidqulova Firuza Farmonovna</b>	
Bo'lajak iqtisodchilarning kasbiy kompetensiyalari.....	125
<b>Shukurova Marifat Xodjiakbar qizi</b>	
Ta'limning boshqichlari va ularning inson kapitalini shakllantirishdagi ahamiyati.....	129
<b>To'rayeva Hurriyat To'yqulovna</b>	
Hududlarda to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb etish dasturini amalga oshirishda marketingni rivojlantirish yo'llari .....	136
<b>Xamidov O. X., Tojiyeva A. F.</b>	
Investitsiyalar marketingining strategik aspektlari.....	143
<b>Xodjamberdiyeva Dilnoza Bahtiyorovna</b>	
Xorijiy investitsiyalarni jalb etishda investitsion muhit jozibadorligini oshirishga nazariy qarashlar .....	149
<b>A. Bektemirov, A. A. Abdurahmonov</b>	
Qishloq xo'jaligi raqobatbardoshligini oshirishning ilg'or xorij tajribasi.....	154
<b>Abdulloyev Asliddin Junaydullayevich, Ochilov Narzullo Fayzulloyevich</b>	
Sanoat ishlab chiqarish tizimining investitsion xususiyatlari.....	159
<b>Yodgorova Xalima To'liqinovna</b>	
Turizm sohasi uchun yuqori malakali kadrlarni tayyorlashda davlat va xususiy sherikchilikning o'zaro bog'liqligi tahlili.....	165
<b>Raxmatov Adxam Itolmasovich</b>	
Mamlakatimizda turizm tashkilotlari faoliyatini qo'llab-quvvatlash maqsadida marketing instrumentlari orqali samarali tizim yaratish.....	169
<b>Suyunova Kamilla Baxromovna</b>	
Qishloq xo'jaligida agrokimyo xizmatlar ko'rsatishning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo'llari.....	173
<b>Tabayev Azamat Zaripbayevich</b>	
Yashil iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilishni faollashtirish muammolari.....	178
<b>Xomitov K. Z., Masharipova S. R.</b>	
Considerations on the Problem of Illegal Migration and Human Trafficking.....	183
<b>Azamatova Gulmira Bayirbekovna, Otarbayeva Guljan Kobeyevna</b>	
Sustainable Development and Environmental Economics in Uzbekistan: A Focus on Carbon Pricing and Renewable Energy .....	186
<b>Muhammadiyev Po'latjon Ilhomjon o'g'li, Urganbayeva Dilnoza Toxtasinovna</b>	
The use of Digital Technologies in the Provision Of Utilities to the Population .....	192
<b>Mamanazarov Oybek Shomurodovich, Inoyatova Durdona Shoxaydarovna, Alijonov Jamshid Alijon o'g'li</b>	
The Current State of the Digital Economy in the Agrarian Sphere: Problems and Solutions .....	196
<b>Babadjanov Abdirashid Musayevich</b>	





Behavioral Theory of the Firm ..... <b>Egamberdieva Oydin Abror qizi</b>	201
The Role of Information Technologies in Increasing the Capitalization of Commercial Banks ..... <b>Egamova Makhfurat Esanovna</b>	207
Финансовые риски в исламском финансировании для внедрения в Республики Узбекистан ..... <b>Абдуллоев Фуркат Олимджонович</b>	211
Совершенствование методологии экспертизы инвестиционных проектов ..... <b>Бекимбетова Гулнора Маратовна</b>	216
Методические подходы к формированию механизмов стратегического управления развитием химической отрасли ..... <b>Бибутова Шахло Саъдуллаевна</b>	223
Меры по снижению доли теневой экономики в стране ..... <b>Махмудова Юлдузхон Бахромжон кизи, Сафаров Гиёсиддин Абдуллаевич ўғли</b>	228
Формирование национальной инновационной системы – одна из приоритетных задач повышения конкурентоспособности Республики Узбекистан ..... <b>Н. М. Махмудов, А. А. Алиев, З. А. Мирзоев</b>	232
Мониторинг и анализ современного состояния и развития промышленности в Узбекистане ..... <b>Назарова Раъно Рустамовна, Исмоилова Малика Дилшодовна</b>	237
Цифровая платформа как инструмент трансформации бизнес-процессов ..... <b>Раупов Жамшид Рашидович</b>	243
Роль применения ключевых показателей эффективности труда на предприятиях ..... <b>Рахматуллаева Шахноза Хамидовна</b>	249
Влияние цифровой трансформации на инвестиционную привлекательность Узбекистана ..... <b>Сайткамолов Мухаммадхожа Сабирходжа угли, Маркабаева Жансая Айбек кызы</b>	255
Организация и координация методической помощи при управлении педагогическими кадрами ..... <b>Хакимова Майя Юрьевна</b>	261
Интеграция узбекистана в мировое экономическое содружество путем унификации бухгалтерского учета на основе МСФО ..... <b>Зарипова Саёхат Зафаровна</b>	266
Tijorat banklari tomonidan investitsiya loyihalarini moliyalashni rivojlantirish imkoniyatlari ..... <b>Abduqodirova Ozoda Anvarjon qizi</b>	271
Tijorat banklari tomonidan jismoniy shaxslarga ajratilgan kreditlarning joriy tahlili ..... <b>Abdusalomov Jaxongir O'ktam o'g'li</b>	276
Globallashuv sharoitida mamlakatimizda sug'urta bozorini raqamlashtirishning ahamiyati ..... <b>Anvarova Z.</b>	282
The Role of Parents and Teachers in Promoting a Healthy Lifestyle in Children ..... <b>Axtamov Djamshed Baxromovich</b>	286
A study of the Importance of Green Economy in Uzbekistan and its Measurement Indicators in Relation to Nature ..... <b>Ataniyazova Maksuda Baltayevna</b>	291



Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot tuzishning zarurligi.....	296
<b>Avazov Ilxom Ravshanovich</b>	
Foydani soliqqa tortish obyekti sifatidagi iqtisodiy tarkibi.....	301
<b>Axrorov Zarif Oripovich</b>	
Surxondaryo viloyatida aholining uy-joy bilan ta'minlanganlik darajasini tahlili.....	309
<b>Ibragimov Qobil To'xtamishovich</b>	
Review of Methodological Approaches to Enterprises Financial Condition Analysis.....	314
<b>Ismailova Maxbuba Mirxalilovna</b>	
Innovatsion rivojlanish sharoitida xizmat ko'rsatish sohasini tasniflanishining nazariy va ilmiy asoslari.....	319
<b>Masharipova Manzura Alimbayevna</b>	
Korxonalarda benchmarking strategiyalarini qo'llashning ijtimoiy-iqtisodiy mexanizmlari.....	325
<b>Narziyeva Dilafiruz Muxtorovna</b>	
Davlat budjetining soliqsiz daromadlari shakllanishini takomillashtirish yo'llari.....	330
<b>O'ktamova Nargiza Narzulla qizi</b>	
Mamlakatimizda sanoat ishlab chiqarishi korxonalarining rivojlanish holati tahlili.....	334
<b>Olimov Maqsudjon Komiljon o'g'li</b>	
Moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobotni moliyaviy hisobotning xalqaro standartlar talablari asosida tuzish.....	339
<b>Pardayeva Zulfizar Alimovna</b>	
Raqamlashtirish sharoitida qo'shma korxonasi faoliyatining tahlili.....	343
<b>Rashidov Jamshid Xamidovich</b>	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning rivojlanishida oilaviy tadbirkorlikning o'rni.....	348
<b>Raximov Baxromjon Ibroximovich, Saloxiddinov Zuxriddin Nuriddin o'g'li</b>	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida xizmat ko'rsatishning ilmiy asoslari.....	352
<b>Suyunov Asror Baxtiyorovich</b>	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida telekommunikatsiya sohasini rivojlantirish ilmiy asoslari.....	356
<b>Toshmatov Salohiddin Zayniddinovich</b>	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalarni joriy etishning huquqiy masalalari.....	360
<b>Turg'unov Saloxiddin Jamol o'g'li, Mirzayeva Mohidil Vohidovna</b>	
Zamonaviy sharoitlarda korxonalarining moliyaviy baqarorligini yaxshilash masalalari.....	366
<b>Usmanova Guljahon Ulug'bek qizi</b>	
Franshizalarni jalb qilishda davlat boshqaruvi tizimida marketing tadqiqotlarining ahamiyati.....	371
<b>Xodjayev Anvar Rasulovich</b>	
Transport Decarbonization Strategy.....	377
<b>Yarashova Vasila Kamalovna, Muradov Bekzod Xidirnazar ugli</b>	
Temir yo'l transportida ishlab chiqarish faoliyatining iqtisodiy samaradorligini oshirish.....	382
<b>Yermatova Dilnoza Axmadjonovna</b>	
Iqtisodiyotda davlat ishtirokini qisqartirish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish istiqbollari.....	387
<b>Yuldashev Xusniddin Abdullayevich</b>	



Issiqlik ta'minoti xizmatlarini ko'rsatish samaradorligi va sifatini baholash ko'rsatkichlari tizimi.....	390
<b>Abdulaziz Abdumo'minovich Matro'ziyev</b>	
Issiqlik ta'minoti xizmatlari sifatiga ta'sir etuvchi omillar va ularni baholash .....	394
<b>Abdulaziz Abdumo'minovich Matro'ziyev</b>	
Jismoniy shaxslarning mol-mulkiga soliq solishni takomillashtirish.....	399
<b>Abdullayev Zafarjon Alijonovich, Zaydullayev Abduhabib Boliquil o'g'li</b>	
Sug'urta tashkilotlarida hisob siyosatini ishlab chiqishning ahamiyati.....	404
<b>Abduraimova Maftunaxon Axmatovna</b>	
Bank risklarini boshqarishning xalqaro tajribalari.....	409
<b>Abdurasulov Jaxongir Abduvaliyevich</b>	
Tadbirkorlik subyektlari ijtimoiy ma'sulligini ta'minlash mexanizmining amal qilish darajasi.....	416
<b>Bayisbayev Javlon Nurlanovich</b>	
Qishloq aholisining qishloq xo'jaligida bilim va innovatsiyalarni o'zlashtirishiga ta'sir etuvchi omillarni iqtisodiy baholash (Samarqand viloyati misolida).....	421
<b>Bozorova Lobar Nuralevna</b>	
Направления совершенствования инновационных стратегий в деятельности промышленных предприятий.....	427
<b>Дониерова Зухрабону Алишер кизи</b>	
Mol-mulk solig'ining korxonalar faoliyatiga ta'siri.....	432
<b>Qudiyarov Kishibay Ramatullayevich</b>	
Banklar reytingini aniqlash va barqarorligini ta'minlashning ustuvor yo'nalishlari .....	438
<b>Maxmudov Omon Tuxtayevich</b>	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida tijorat banklarining aktiv va passiv operatsiyalarini innovatsion usullar orqali boshqarishni takomillashtirish .....	442
<b>Mo'minova Ma'suda Baxtiyarovna</b>	
Auditorlik tekshiruvini dasturiy ta'minot asosida tashkil etish: muammo va yechimlar.....	447
<b>Nazarova Kamola Sattorali qizi</b>	
Ishlab chiqarish infratuzilmasini rivojlantirishning davlat tomonidan tartibga solish konsepsiyasi.....	453
<b>Normurodov Xusan Eshmaxmatovich</b>	
O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning ahamiyati hamda uni rivojlantirish istiqbollari.....	460
<b>Nurullayeva Shaxnoza, Saydullayeva Saodat</b>	
Tijorat banklari inson kapitali samaradorligini baholashda KPI ko'rsatkichlaridan foydalanish mexanizmlari .....	467
<b>Turaeva Mastura Kurbanovna</b>	
Сущность и особенности инвестиционно-строительного процесса .....	471
<b>А. Бектемиров, Б.М.Абдувалиев</b>	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarni boshqarishning dolzarb masalalari.....	478
<b>Saidov Hayotjon Rahmatulloevich</b>	
Tijorat banklarida kredit operatsiyalari hisobini takomillashtirish.....	482
<b>Sa'dullayeva Asalxon Muzaffarovna</b>	



Ko'p tarmoqli fermer xo'jaliklarining raqobatbardoshlikni baholash usullari .....	485
<b>Abdulloyev Asliddin Junaydullayevich, Teshayev Mirolim Djumayevich</b>	
Tadbirkorlik subyektlarida soliq yukini optimallashtirish mexanizmi .....	490
<b>To'xsanov Qudratillo Nozimovich</b>	
Davlat sektorida ichki audit tadbirlarini umumiy rejalashtirish .....	495
<b>Xamidova Z. U.</b>	
Aholi moliyaviy savodxonligini oshirish va uning ahamiyati .....	501
<b>Xudayarova Xurshida Abdunazarovna</b>	
Kambag'allikni qisqartirishning xorijiy mamlakatlar tajribasi.....	505
<b>Xudoyberdiyev Jamshid Juraboy o'g'li</b>	
Oliy ta'lim muassasalarida buxgalteriya hisobi va ichki auditni takomillashtirish.....	511
<b>Shaymatova Nargiza Ashurovna</b>	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida sug'urta xizmatlari.....	516
<b>Shodmonova Odina G'ofur qizi</b>	
Fuqarolar davlat pensiya ta'minoti tizimining amaldagi holati tahlili.....	520
<b>Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li</b>	
Aholiga bank xizmatlari ko'rsatishning ijtimoiy ahamiyati .....	525
<b>Eldor Uskanov</b>	
Innovatsion boshqaruvning ilg'or xorijiy tajribalari .....	530
<b>Yusupova Jamila Karamatdinovna</b>	
Neft-gaz korxonalarini moliyaviy-iqtisodiy faoliyati natijalari tahlili ("O'ZBEKNEFTGAZ" AJ misolida) .....	534
<b>Umurzoqov Jamoliddin Sherbekovich</b>	
Korxonalarda savdo marketing faoliyati samaradorligini baholash.....	541
<b>Sobirov Azizbek Avzbekovich</b>	
Moliyaviy firibgarliklarga qarshi kurashishda raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari.....	548
<b>Gadaev Ismat Yadgarovich</b>	
Hududlarda islom iqtisodiyoti tamoyillari asosida amalga oshirilgan investitsion loyihalar: to'siqlar va yechimlar .....	551
<b>Irgasheva Gulbahor Sodiqovna</b>	
O'zbekistonda investitsiyalardan samarali foydalanish asosida oziq-ovqat sanoati samaradorligini oshirish yo'llari .....	554
<b>Kobilova Nasiba Xurramovna</b>	
Foreign Economic Relations as a Factor of Effective Functioning of the Economy .....	561
<b>Bakhodurova Sulkhiya Azizkhodjaevna, Mukhtarova Donata Ravshanbekovna,</b> <b>Romashkin Roman Anatolyevich, Li Marina Rudolfovna</b>	
Modern Approaches to the Organization and Development of the Consumer Services Market.....	566
<b>Musyeva Shoira Azimovna</b>	
Ishlab chiqarish siklini qisqartirishning iqtisodiy samaradorligi.....	570
<b>Odina Nabiyeovna Tuychiyeva, Nazarova Latofat Toirjon qizi</b>	





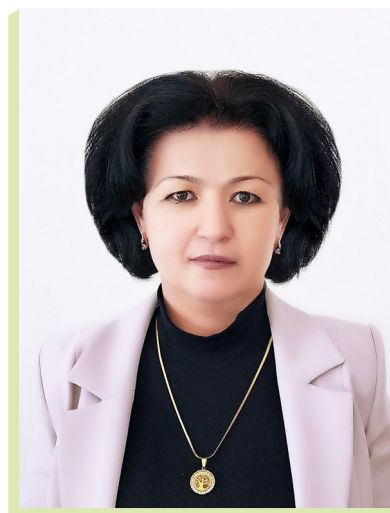
Asalarichilik mahsulotlari bozorida marketing strategiyasini amalga oshirish.....	575
<b>Rashidova Xadicha Tursunaliyeva</b>	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida bank faoliyatini iqtisodiy-matematik modellashtirish yo'llari .....	581
<b>Raxmanov Mexridin Sindarovich</b>	
Korporativ boshqaruv amaliyoti bo'yicha hisobot tuzish bo'yicha xorijiy tajriba .....	586
<b>Tashmatov Rustam Xusanovich</b>	
Iqtisodiyotda davlat ishtirokini qisqartirish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish istiqbollari .....	592
<b>Yuldashev Xusniddin Abdullayevich</b>	
Iqtisodiyotda turizm o'rnini statistik baholash uslubiyoti.....	595
<b>Zilola Jumanova</b>	
Финансовые риски в исламском финансировании для внедрения в Республики Узбекистан .....	602
<b>Абдуллоев Фуркат Олимджонович</b>	
Блокчейн-технология и информационная безопасность в цифровой экономике Узбекистана.....	607
<b>Кадиров Алишер Исмаилович</b>	
Цифровая платформа как инструмент трансформации бизнес-процессов .....	611
<b>Раупов Жамшид Рашидович</b>	
O'zbekistonda zamonaviy kabel va sim mahsulotlari ishlab chiqaruvchi korxonalar faoliyatiga nazar .....	617
<b>Rashidova Odina Olimjon qizi</b>	
Современные тенденции развития валютных отношений в Узбекистане .....	622
<b>Камалов Камолатдин Кахрамонович</b>	
Sug'urta sohasining O'zbekiston iqtisodiyotidagi o'rni.....	626
<b>Sharobiddinov Akramjon Goyibbayevich</b>	



# MAMLAKATIMIZ OLIY TA'LIM TIZIMDA SIFAT MENEJMENTIDAN FOYDALANISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI

Saidqulova Firuza Farmonovna

Buxoro davlat universiteti Yashil iqtisodiyot va agrobiznes  
kafedrası dotsenti



**Annotatsiya:** Ushbu maqolada mamlakatimiz oliy ta'lim tizimida sifat menejment, uning mazmuni, alohida xususiyatlari, O'zbekiston oliy ta'lim tizimida sifat menejmentini joriy etish bilan bog'liq muammolar va ularni hal etishda Yevropa tajribasining alohida xususiyatlariga doir nazariy hamda amaliy ma'lumotlar yoritib berilgan.

**Kalit so'zlar:** sifat menejmenti, strategik maqsadlar, ta'lim tizimi, ta'lim texnologiyalari, oliy ta'lim tizimi konsepsiyasi, ISO (Xalqaro standartlashtirish tashkiloti), umumiy sifat menejmenti (TSM), rivojlantirish strategiyalari.

**Abstract:** This article analyzes the theoretical and practical information on quality management in the higher education system of our country, its content, peculiarities, problems associated with the introduction of quality management in the higher education system of Uzbekistan and the peculiarities of the European experience of their solution.

**Key words:** quality management, strategic goals, educational system, educational technologies, concept of higher education system, ISO (International Organization for Standardization), total quality management (TSM), development strategies.

**Аннотация:** В данной статье анализируются теоретическая и практическая информация по менеджменту качества в системе высшего образования нашей страны, ее содержание, особенности, проблемы, связанные с внедрением менеджмента качества в систему высшего образования Узбекистана и особенности европейского опыта их решения.

**Ключевые слова:** менеджмент качества, стратегические цели, образовательная система, образовательные технологии, концепция системы высшего образования, ISO (Международная организация по стандартизации), тотальный менеджмент качества (TSM), стратегии развития.

## KIRISH

Respublikamizda oliy ta'limni tizimli isloh qilishning ustuvor yo'nalishlarini belgilash, zamonaviy bilim va yuksak ma'naviy-axloqiy fazilatlariga ega, mustaqil fikrlaydigan yuqori malakali kadrlar tayyorlash jarayonini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish, oliy ta'limni modernizatsiya qilish, ilg'or ta'lim texnologiyalariga asoslangan holda ijtimoiy soha va iqtisodiyot tarmoqlarini rivojlantirish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish kontsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-sonli Farmonida oliy ta'lim tizimini rivojlantirishning strategik maqsadlari va ustuvor yo'nalishlari belgilab berilgan.

Oliy ta'lim muassasalari faoliyatining rivojlanishiga qaratilgan strategik dasturlar mazmunini strategiyalar turlari va ularga ta'sir etuvchi omillar (ta'lim sohasidagi davlat siyosati, ta'lim xizmatlariga talab, raqobat darajasi, geografik joylashuvi, hajmi, rivojlanish bosqichi, mulkchilik shakli, profili va boshqa ustunliklari) asosida shakllantirish, unda nazarda tutilgan loyihalar va tadbirlarni amalga oshirish mexanizmlari, tegishli muddatlar va mas'ullarni aniq belgilagan holda ishlab chiqish muhim ahamiyat kasb etadi<sup>1</sup>.

## TADQIQOT USULLARI

Maqolada ilmiy abstraksionalash, tizimli yondashuv, gravitatsiya usuli, ko'p omilli regressiya, tahlil, induksiya va deduksiya, tadqiqot obyektlari va olingan natijalarni bayon qilish usullaridan foydalanilgan.

1 <https://www.dissercat.com/content/sovershenstvovanie-sistemy-menedzhmenta-kachestva-v-uchrezhdenii-vysshego-professional-nogo-o>



## MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Oliy ta'lim tizimida sifat menejmentidan foydalanishning konseptual asoslari E. Deming, J. Dirden, B. Deyl, J. Juran, M. De Xaas, K. Ishikawa, J. Campanella, P.C. Kaplan, K. Carson, T. Conti, F. Crosby, A. Kleingeld, K. Merchant, D.P. Norton, G. Taguti, A. Feygenbaum, J. Foks, G. Fontenot, G. Xarrington, L. Xenke, B. Chakravarti, J. Shottmiller, V. Shewhart, Seytxalilov, M.Yuldashev, Ya.Ismadiyarov, R.Djurayev, S.Turg'unov, N.Azizxodjayeva, G.Axunova, A.Vaxabov, E.Imamov, A.Kucharov, B.Kalmetov, D.Nabiyev kabi xorijiy va mahalliy olimlarning ilmiy tadqiqot ishlarida yoritib berilgan.

## TAHLIL VA NATIJALAR

So'nggi yillarda oliy kasbiy ta'lim muassasalarida (OTM) ta'lim xizmatlarini ko'rsatish va ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarishda sifat menejmenti vazifalari dolzarb bo'lib qoldi. Oliy ta'lim tizimida sifat menejmenti uslublari va vositalaridan foydalanishga qiziqish va e'tiborning ortishi mamlakatimizga xosdir. Universitetlar va boshqa ta'lim muassasalari rahbarlari sifat menejmenti tizimlarini (SMT) shakllantirish va joriy etishda asos sifatida ISO 9000 seriyali xalqaro standartlar talab va tavsiyalaridan keng foydalana boshladilar. Bugungi kunda universitetda SMTni shakllantirish, joriy etish va amaliy foydalanishning dolzarbligi shubhasizdir.

Mamlakatingizdagi oliy ta'lim tizimi konsepsiyasi oliy ta'limning asosiy tamoyillari, vazifalari va tuzilishini o'z ichiga oladi. Oliy ta'lim tizimining bir necha asosiy jihatlari mavjud. Bularga oliy ta'lim tizimi kelib chiqishi, ijtimoiy-iqtisodiy holati yoki geografik joylashuvidan qat'i nazar, barcha shaxslar uchun ta'lim olishdan teng foydalanishni ta'minlashga qaratilgan yondashuvlar kiradi. Turli xil talabalar uchun oliy ta'lim imkoniyatlari mavjudligini ta'minlashga intiladi. Ta'lim sifatini ta'minlash oliy ta'lim tizimining asosiy yo'nalishi hisoblanadi. Bu yuqori akademik standartlarni, samarali o'qish va o'qitish amaliyotini, tegishli o'quv dasturlarini ishlab chiqishni hamda doimiy sifatni yaxshilash mexanizmlarini saqlashni o'z ichiga oladi.

Oliy ta'lim tizimi turli xil muassasalardan, jumladan, universitetlar, kollejlari, texnik institutlar va kasb-hunar maktablaridan iborat bo'lishi mumkin. Ushbu muassasalar turli xil ta'lim sohalari va talabalar ehtiyojlarini qondirish uchun bir qator dasturlar va darajalarni taklif qiladi. Oliy ta'limdagi o'quv dasturi talabalarga o'zlari tanlagan ta'lim yo'nalishi bo'yicha keng qamrovli ta'lim berish uchun mo'ljallangan. U ko'pincha nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, tadqiqot imkoniyatlari va tajribaviy o'rganish kombinatsiyasini o'z ichiga oladi. Pedagogik yondashuvlar har xil bo'lishi mumkin, lekin, odatda, tanqidiy fikrlash, ijodkorlik va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan.

Sifat – bu obyektning belgilangan va nazarda tutilgan ehtiyojlarni qondirish qobiliyatiga bog'liq bo'lgan xususiyatlar va xususiyatlarining yig'indisi – ISO (Xalqaro standartlashtirish tashkiloti). Bu sifatga bo'lgan talab haqida ko'p narsalarni bildiradigan sifatning umume'tirof etilgan ta'rifidir. Sifat menejmenti jarayon yoki tashkilotning mahsuloti bo'lishi mumkin, ehtiyoj yoki talablar mijozlarning taxminlari bo'yicha tegishli spetsifikatsiya shaklida ifodalanishi mumkin. Demak, obyektning sifati oldindan belgilangan xususiyatlar to'plamini talablar to'plamiga solishtirish yo'li bilan aniqlanadi, agar bu xususiyatlar talabga javob bersa, yuqori sifatga erishiladi, lekin bu xususiyatlar talabga mos kelmasa, u past sifat deb ataladi, yoki sifatsizligiga erishiladi. Buni ta'limga qo'llaganingizda, siz ta'lim muassasalarining manfaatdor tomonlarini, ya'ni talabalar, o'qituvchilar, ota-onalar jamoasi a'zolari, ma'murlar va boshqalarni ehtiyojlarini qondirishingiz kerak.

Iste'molchilar – ta'lim muassasasining o'quv-ta'lim jarayonidan qoniqadigan talabalar va ish beruvchi agentliklar bo'lib hisoblanadi. Sifat mijozlarning aniq talablarini qondirish uchun ma'lum standartlarga qat'iy va izchil sodiqlik orqali erishiladi. Sifat tushunchasi, shuningdek, mahsulot yoki jarayon tomonidan taqdim etiladigan xizmatlar nafaqat kutilgan, balki tasavvur qilishdan ham tashqarida bo'lgan qiziqarli elementga ega. Ta'limda umumiy sifat menejmenti (TSM) ta'lim muassasasida sifat muammosini tizimli ravishda hal qilish uchun muhim bo'lgan tushunchadir. TSM – bu muassasada sifatli madaniyatni yaratish, mijozlarga ular xohlagan narsani, ular xohlagan vaqtda va ular xohlagan tarzda taqdim etish jarayonidir. TSM mijozlarning talablari va intilishlarini o'zgartirish bilan dasturlarni yoki o'quv kurslarini loyihalashga o'tishni va ularning kutganlarini qondirish va ulardan oshib ketish uchun o'rganish tajribasini taqdim etishni o'z ichiga oladi<sup>2</sup>.

Umuman olganda, oliy ta'lim tizimining mazmun-mohiyati uning sifatli ta'limni ta'minlash, uzluksiz ta'limni rag'batlantirish, tadqiqot va innovatsiyalarni rag'batlantirish, jamiyat va iqtisodiyotga samarali hissa qo'shish uchun shaxslarni tayyorlashga sodiqligidan iborat. Bu mamlakatingizda ijtimoiy taraqqiyot, iqtisodiy taraqqiyot va inson kapitalini shakllantirishning tamal toshi bo'lib xizmat qilmoqda.

O'zbekiston oliy ta'lim tizimida sifat menejmentini joriy etish bilan bog'liq bir qancha qiyinchilik va muammolar yuzaga kelmoqda.

2 <https://mu.ac.in/wp-content/uploads/2022/04/MA-EDucation-SEM-II-CCMAED08-Quality-Management-In-Higher-Education-English.pdf>



Ushbu muammolarga quyidagilar misol bo'ladi:

Muammolar	Ularning mazmuni
Cheklangan resurslar.	O'zbekistondagi oliy ta'lim muassasalari moliyaviy resurslar, infratuzilma va professor-o'qituvchilar salohiyati bo'yicha cheklovlar uchun duch kelishi mumkin. Moliyalashning yetarli emasligi va eskirgan jihozlar ta'lim sifatini saqlab qolish yoki yaxshilashga to'sqinlik qilishi mumkin.
Sifatni ta'minlash mexanizmlari.	Akkreditatsiya jarayonlari va dasturni baholash kabi sifatni ta'minlash mexanizmlari mavjud bo'lsa-da, ular har doim ham samarali amalga oshirilmasligi yoki amalga oshmasligi mumkin. Muassasalar bo'ylab sifat standartlarini izchil qo'llamaslik ta'lim sifatining o'zgarishiga olib kelishi mumkin.
O'quv rejasining dolzarbligi.	Ba'zi oliy ta'lim dasturlaridagi o'quv rejai har doim ham sanoat ehtiyojlari yoki global standartlarga mos kelmasligi mumkin. Kurs takliflarida moslashuvchanlik yetishmasligi yoki eskirgan tarkib bo'lishi mumkin, bu talabalarni ishchi kuchiga yoki keyingi ilmiy izlanishlarga yetarli darajada tayyorlamaydi.
O'qitish va o'qish amaliyoti.	Innovatsion o'qitish usullarini, faol o'rganishni va talabalarga yo'naltirilgan yondashuvlarni ilgari surishda qiyinchiliklar bo'lishi mumkin. An'anaviy ma'ruzaga asoslangan o'qitish va eslab qolish usullari ustun bo'lishi mumkin, bu tanqidiy fikrlash, ijodkorlik va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini rivojlantirish imkoniyatlarini cheklaydi.
Tadqiqot va innovatsiyalar.	Tadqiqot va innovatsiyalar oliy ta'limning muhim tarkibiy qismlari bo'lsa-da, professor-o'qituvchilarning tadqiqot faoliyati bilan shug'ullanishi uchun cheklangan qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish bo'lishi mumkin. Moliya, infratuzilma va institutsional qo'llab-quvvatlashning yetarli emasligi ilmiy tadqiqot natijalari va innovatsiyalarga to'sqinlik qilishi mumkin.
Talabalarni jalb qilish va qo'llab-quvvatlash	Talabalarni jalb qilish va qo'llab-quvvatlash xizmatlari, masalan, akademik va martaba bo'yicha maslahatlar, darsdan tashqari tadbirlar ba'zi oliy ta'lim muassasalarida kam rivojlangan yoki yetishmayotgan bo'lishi mumkin. Bu talabalarni ushlab turish va umumiy akademik muvaffaqiyatga ta'sir qilishi mumkin.
Oshkorlik va javobgarlik	Oliy ta'lim muassasalarida shaffoflik va javobgarlik mexanizmlarini kuchaytirish zarurati tug'ilishi mumkin. Professor-o'qituvchilarni baholash, lavozimga ko'tarilish va xizmat muddati uchun aniq mezonlar, shuningdek, shaffof boshqaruv tuzilmalari hisobdorlikni ta'minlash va doimiy takomillashtirish madaniyatini oshirishga yordam beradi.
Xalqaro hamkorlik.	Oliy ta'limning xalqaro faoliyatini takomillashtirishga qaratilgan sa'y-harakatlar davom etayotgan bir paytda, global istiqbollarni to'liq integratsiya qilish, xalqaro hamkorlikni rivojlantirish va talabalar hamda o'qituvchilarning harakatchanligini rag'batlantirishda qiyinchiliklar bo'lishi mumkin. Tilni bilish, viza qoidalari va madaniy farqlar kabi to'siqlar xalqaro faoliyat sa'y-harakatlariga to'sqinlik qilishi mumkin.

Ushbu muammolarni hal qilish siyosatchilar, oliy ta'lim ma'murlari, professor-o'qituvchilar, talabalar va boshqa manfaatdor tomonlarning birgalikdagi sa'y-harakatlarini talab qiladi. Ta'lim tizimini rivojlantirish strategiyalari oliy ta'limga sarmoyalarni ko'paytirish, salohiyatni oshirish tashabbuslari, o'quv dasturlarini isloh qilish, professor-o'qituvchilar tarkibini rivojlantirish dasturlari va sifatni ta'minlash mexanizmlarini kuchaytirishni o'z ichiga olishi mumkin.

## XULOSA

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, oliy ta'limda sifat menejmenti bo'yicha Yevropa tajribasi O'zbekiston o'zining oliy ta'lim tizimiga moslashtirishi va joriy qilishi mumkin bo'lgan qimmatli tushuncha va amaliyotlarni taklif qilishi mumkin. Yevropa tajribasidan foydalanishning bir qator o'ziga xos xususiyatlari mavjud.

- **Sifat kafolati asoslari.** Yevropa Oliy ta'lim sifatini ta'minlash bo'yicha Yevropa standartlari va yo'riqnomalari (ESG) kabi mustahkam sifat kafolati tizimini yaratdi. O'zbekiston oliy ta'lim muassasalarida izchil sifat standartlarini ta'minlash uchun o'xshash tizimlarni qabul qilishdan foyda ko'rishi mumkin.
- **Akkreditatsiya va auditorlik faoliyatidan foydalanish.** Yevropa mamlakatlarida ko'pincha akkreditatsiya agentliklari yoki oliy ta'lim muassasalari va dasturlari sifatini baholash uchun mas'ul bo'lgan organlar mavjud. O'zbekiston ta'lim sifatini baholash va doimiy takomillashtirishga ko'maklashish uchun akkreditatsiya mexanizmlarini yaratishi hamda tashqi ekspertiza o'tkazishi mumkin.
- **Ichki sifat kafolati tizimlari.** Yevropa universitetlari odatda yaxshi ishlab chiqilgan ichki sifat kafolati tizimlariga ega bo'lib, ular muntazam ravishda o'z-o'zini baholash, tengdoshlarni tekshirish va manfaatdor tomonlarning fikr-mulohazalarini o'z ichiga oladi. O'zbekiston oliy ta'lim muassasalarini ta'lim sifatini monitoring qilish va oshirish uchun sifatni ta'minlashning ichki mexanizmlarini yaratishga undashi mumkin.



- **Sifatni oshirish tashabbuslari.** Yevropa oliy ta'lim muassasalari ko'pincha o'qitish va o'qish, tadqiqot, talabalarni qo'llab-quvvatlash xizmatlari va institutsional boshqaruvni yaxshilashga qaratilgan sifatni oshirish tashabbuslari bilan shug'ullanadi. O'zbekiston ham oliy ta'lim sifati va dolzarbligini oshirishga qaratilgan shunga o'xshash tashabbuslarni amalga oshirishi mumkin.
- **Talabalarga yo'naltirilgan ta'lim.** Yevropa universitetlari faol ishtirok etish, tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga urg'u beruvchi talabalarga yo'naltirilgan ta'lim usullariga ustuvor ahamiyat beradi. O'zbekiston talabalarga yo'naltirilgan o'qitish usullarini targ'ib qilishi va o'quvchilarning faolligi hamda muvaffaqiyatini oshirish uchun qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhitini yaratishi mumkin.
- **Xalqaro aloqalar va harakatchanlik.** Yevropa oliy ta'limi Erasmus+ dasturi kabi tashabbuslar orqali xalqaro aloqalar va talabalarning harakatchanligini rag'batlantiradi. O'zbekiston madaniyatlararo o'zaro tushunishni rivojlantirish va ta'lim sifati oshirish uchun Yevropa universitetlari bilan xalqaro hamkorlik, almashinuv dasturlari hamda hamkorlikni rivojlantirishi mumkin.
- **Tadqiqot va innovatsiyalar.** Yevropa universitetlari ko'pincha tadqiqot va innovatsiyalar sohasida birinchi o'rinda turadi. O'zbekiston o'zining ilmiy salohiyatini mustahkamlash va oliy ta'limda innovatsiyalarni rag'batlantirish uchun tadqiqotlarni boshqarish, texnologiyalar transferi hamda innovatsion ekotizimlar bo'yicha Yevropaning ilg'or tajribalarini o'rganishi mumkin.
- **Sifat madaniyati va yetakchilik.** Yevropa universitetlari yetakchilik majburiyatlari, manfaatdor tomonlarning ishtiroki va doimiy takomillashtirishga qaratilganligi bilan ajralib turadigan kuchli sifat madaniyatini rivojlantiradi. O'zbekiston yetakchilik malakasini oshirish, akademik erkinlikni ta'minlash va institutsional avtonomiyani rag'batlantirish orqali xuddi shunday sifatli madaniyatni rivojlantirishi mumkin.

Sifat menejmenti bo'yicha Yevropa tajribasidan foydalangan holda O'zbekiston oliy ta'lim tizimining sifati, dolzarbligi va raqobatbardoshligini oshirishi, natijada talabalar, professor-o'qituvchilar, ish beruvchilar va butun jamiyat uchun foyda keltirishi mumkin.

#### Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Farmonovna S. F., Abdukholikova R. M. UDC: 338.48 (5751) Prospective Development Of Women's Pilagnic Tourism In Uzbekistan //Scientific Reports Of Bukhara State University. – C. 265.
2. Firuza S. Key Factors of Economic Competence Development in Students //Central Asian Journal of Theoretical and Applied Science. – 2021. – T. 2. – №. 9. – C. 4-9.
3. Саидкулова Ф. Ф. ГЛАВА 11. Формирования специальных профессиональных компетенций при изучении экономических дисциплин //Инновационное развитие науки и образования. – 2021. – С. 133-143.
4. Farmonovna S. F. The Importance Of Students'economic Competences In Improving The Quality Of Education //Interdiscipline Innovation And Scientific Research Conference. – 2023. – T. 1. – №. 5. – C. 48-50.
5. Farmonovna S. F. The Practical Necessity Of The Kpi System In Analyzing The Effectiveness Of Teachers'activities //Models And Methods For Increasing The Efficiency Of Innovative Research. – 2023. – T. 2. – №. 22. – C. 237-240.
6. Farmonovna S. F. The KPI System For Evaluating Educational Activities And Its Work Efficiency.(In The Case Of Higher Education Institutions) //Formation Of Psychology And Pedagogy As Interdisciplinary Sciences. – 2023. – T. 2. – №. 18. – C. 47-49.
7. Farmonovna S. F. Improvement Of Economic Relations In The Market Of Educational Services //Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. – 2023. – T. 11. – №. 4. – C. 81-83.
8. Farmonovna S. F. Legal And Normative Bases Of Development Of Economic Competence In Students //Innovation In The Modern Education System. – 2023. – T. 3. – №. 28. – C. 259-262.
9. Farmonovna S. F. Legal And Normative Bases Of Development Of Economic Competence In Students //Innovation In The Modern Education System. – 2023. – T. 3. – №. 28. – C. 259-262.
10. Farmonovna S. F. Unique Ways Of Developing Economic Competence In Students //Pedagogical Sciences And Teaching Methods. – 2023. – T. 2. – №. 19. – C. 13-15.



# Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

**Ingliz tili muharriri:** Feruz Hakimov

**Musahhih:** Xondamir Ismoilov

**Sahifalovchi va dizayner:** Iskandar Islomov

**2024. № 4**

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: [sq143235@gmail.com](mailto:sq143235@gmail.com)

Bot: [@iqtisodiyot\\_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot\\_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

**Litsenziya raqami:** №046523. PNFL: 30407832680027

**Manzilimiz:** Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani  
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.



#### Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.